

ROLLERİMİZ, HAKLARIMIZ ve SORUMLULUKLARIMIZ VAR

KAZANIM: SB.5.1.3. : Katıldığı gruplarda aldığı rollerin gerektirdiği hak ve sorumluluklara uygun davranır.

TARİH: 5 EKİM – 9 EKİM 2020

BİREY (KİŞİ): Kendine özgü nitelikleri yitirmeden bölünemeyen tek varlık, fert. (Alıntı)

GRUP: Üyeleri arasında etkileşim, iletişim olan, aynı amaç ve çıkarlar etrafında birleşmiş, birbirini tanıyan, belirli bir süre bir arada olan, en az iki kişiden meydana gelen toplumsal yapıdır.

Örnek: Aile, 5/A Sınıfı, Tiyatro Kulübü gibi tüm sosyal faaliyet kulüpleri, Okul Spor takımları gibi.

* Gruplarda herkesin belli rolleri ve bu rollere uygun sorumlulukları vardır. Kişiler aynı grupta birden fazla role sahip olabilirler. Ayrıca, kişiler aynı anda birden fazla grubun üyesi de olabilirler.

KURUM: Yasalara uygun olarak kurulan ve var olan, kanunlar çerçevesinde faaliyet gösteren yapılardır.

Kurumlar, üç gruba ayrılır:

A) **Resmi Kurum:** Devlet tarafından vatandaşlarının ihtiyaçlarını karşılamak için kurulan kurumlardır

Örnek: Aile, Merzifon TOKİ Kara Mustafa Paşa Ortaokulu, TBMM, TC Milli Eğitim Bakanlığı, Samsun Valiliği gibi.

B) **Özel Kurum:** Kişi veya gruplar tarafından kurulan kurumlardır.

Örnek: Özel okullar, özel hastaneler vb.

C) **Sosyal Kurumlar:** Toplum içinde yaşayan bireylerin yaşam haklarını güvence altına almak ve korumak bu hakları geliştirmek amacı ile faaliyet gösteren kurumlardır. (Alıntıdır)

Örnek: Dar'ül aceze, Dar'üş şafaka, Kızılay vb.

ROL: Toplumsal yaşamda kişilerin üstlenmiş oldukları sorumluluk, görevleridir.

Örnek: Anne, baba, evlat, teyze, öğretmen, sporcu, sanatçı gibi.

Rollerin Özellikleri:

* Roller zaman içerisinde içinde bulunduğu grup ve kurumlara göre değişebilir.

Örnek: Kişinin öğrenci rolünün sona erip doktor olması gibi.

* Kişi aynı anda birden fazla role sahip olabilir.

Örnek: Hem öğrenci hem de sınıf başkanı olabilmek gibi.

* Bazı rollere DOĞUŞTAN sahip olunurken bazı rollere SONRADAN sahip oluruz

Örnek: Evlat, kardeş, abi gibi roller DOĞUŞTAN (seçme şansımız yoktur); öğrenci, öğretmen, izci gibi rollere SONRADAN sahip oluruz.

* Her rolün kendisinden beklenen davranış biçimleri, sorumlulukları farklıdır.

Örnek: Öğretmen olan bir anneden okulda öğretmen olarak eğitim vermesi beklenirken; evde anne olarak çocuklarına annelik yapması beklenmektedir.

* Roller değiştikçe sorumluluklarda değişmektedir.

HAK: Kişilerin elde etmiş olduğu her türlü kazanım, kazanç, ayrıcalık.

Örnek: Eğitim almak, seçme-seçilme, sağlıklı bir çevrede yaşama, dilekçe verme gibi.

SORUMLULUK: Kişilerin yapmakla yükümlü olduğu iş, eylem veya kişinin yaptığı eylemin sonucunu üstlenmesidir.

Örnek: Vatandaş olarak, vergi vermek, kanunlara uymak gibi.

***** İçinde bulunduğumuz gruplar, kurumlar değiştikçe rollerimiz değişir ve rollerimiz değiştikçe sahip olduğumuz hak ve sorumluluklar da değişir.**

Örnek: Okulda sahip olduğumuz **haklarımız** ve yerine getirmemiz gereken **sorumluluklarımız** ile ailede sahip olduğumuz **haklar** ve yerine getirmemiz gereken **sorumluluklar** farklıdır.

KALABALIK (YIĞIN) : Çok sayıda insanın bir araya gelmesi ile oluşmuş insan topluluğudur.

* Kalabalığı oluşturan kişiler, **birbirini tanımaz, rastlantı sonucu bir araya gelmişlerdir ve birliktelikleri kısa sürer.**

Örnek: Futbol maçı izleyen taraftarlar, Markette ödeme için sıraya giren müşteriler gibi.

Cengiz ARSLAN
Sosyal Bilgiler Öğretmeni